تئاتر قبل از کرونا هم زنده نبود!

داوود بنی اردلان، کارگردان تئاتر معتقد است تئاتر ایران قبل از شیوع کرونا هم زنده نبوده است. او در این باره می‌گوید: متاسفانه تئاتر کشور ما قبل از بحران کرونا هم زنده نبود که بعد از کرونا نگران مرگ آن باشیم. از میان ۱۴۵ اجرایی که هر شب در تماشاخانه‌های مختلف به صحنه می‌رود حدودا ۱۰ اجرا می‌تواند به سرمایه اولیه شان برسد. / مهر

رونمایی از «دزد رویاها» در تابستان ۱۴۰۰

انیمیشن سینمایی «دزد رویاها» به تهیه‌کنندگی و کارگردانی روانبخش در تابستان سال ۱۴۰۰ رونمایی خواهد شد. داستان این فیلم عمومی و جهان‌شمول است و ترکیبی از دو داستان فولکلور و بومی ایرانی و غربی است که عوامل از ترکیب آنها به یک قصه و افسانه جدید و مدرن رسیده‌اند، البته قصه این انیمیشن در زمان حال رخ می‌دهد. / سینما پرس

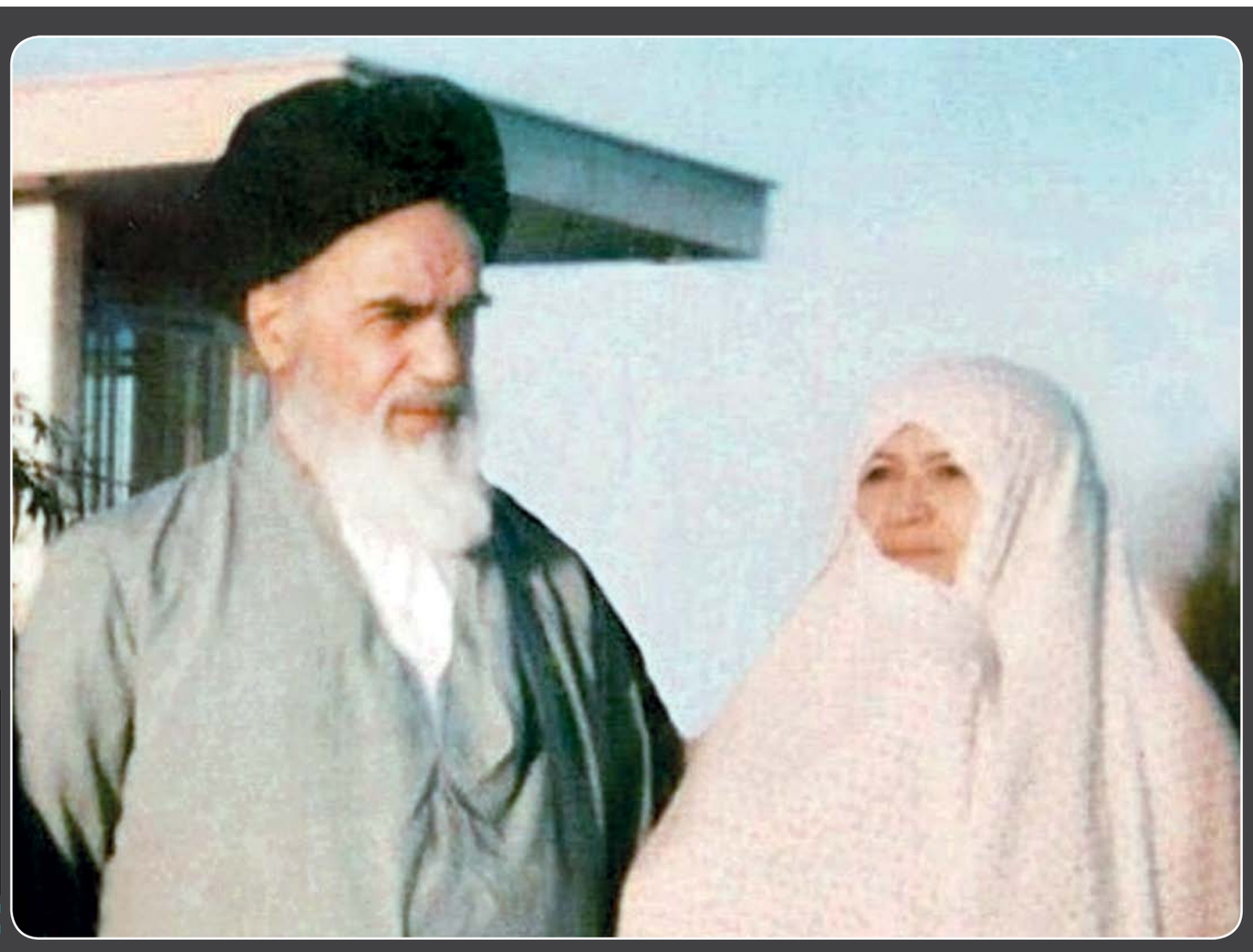

حضرت امام(ره) در کنار همسرشان

زندگی امام خمینی(ره) به‌غیر از سیاست پر بوده از شعر و هنر و شور؛ مواردی که کمتر به آنها اشاره می‌شود

تصدقت، قربانت، روح ا...

معمار انقلاب اسلامی ایران، مبارزی است که جنبه‌های لطیف و عاشقانه‌اش را کمتر دیده‌ایم

ام‌البنین دیوسالار
فرهنگ و هنر

زندگی سیاسی و مبارزات امام خمینی(ره) به عنوان رهبر بزرگ‌ترین انقلاب قرن، به قدری چشمگیر و برجسته بوده که زندگی شخصی و خانوادگی ایشان کمتر مورد توجه قرار بگیرد، اما تقریبا همه ما با خواندن اشعاری که از ایشان منتشر شده و نیز نامه‌هایی که به نزدیکان خود نوشته‌اند، به اندکی از شاعرانگی این مرد مبارز پی برده‌ایم. حالا که رسیده‌ایم به نیمه خرداد این سال متفاوت و عجیب، شاید فرصتی باشد برای توجه بیشتر به این جنبه از شخصیت حضرت امام(ع). سی و یکمین سالگرد ارتحال رهبر کبیر انقلاب، امسال مثل همیشه برگزار نمی‌شود؛ امکان شرکت در برنامه‌های مذهبی فراهم نیست و به تاسی از سیره ایشان که به دستورات پزشکی مقید بوده‌اند، قرار است در خانه‌ها و از طریق رسانه‌های رسمی و مجازی در سوگواری ارتحال مبارز بزرگ قرن شرکت کنیم. شاید همین فرصت متفاوت، بهانه خوبی باشد برای این که حضرت امام(ره) را از جنبه‌های متفاوت بشناسیم و ضمن مطالعه درباره اندیشه‌ها و آرمان‌های معمار انقلاب، کمی هم با جنبه‌های خانوادگی و شخصی‌تر ایشان آشنا شویم.

صحیفه‌ای از جان

فقط شاه و گورباچف و دیگر شخصیت‌های عالم سیاست نبودند که امام برایشان نامه می‌نوشت.

حضرت امام بارها برای نوشتن به اعضای خانواده هم دست به قلم شده‌اند که از مهم‌ترین آنها دو نامه‌ای است که برای همسر و عروس‌شان نوشته‌اند. این دو نامه مهر و عطوفتی که به همسرشان داشتند و صمیمیت و پدرانگی امام در برابر عروس‌شان را نمایان می‌کند. گفتنی است نامه دوم بسیار مفصل است و حاوی درس‌های اخلاقی که به صورت کامل در کنار دیگر نامه‌های امام، در صفحه ۴۴۲ از جلد هجدهم صحیفه امام به صورت کامل منتشر شده است.

قربانت روح ا...

زمان: فروردین ۱۳۱۲ / ذی القعده ۱۳۵۱

مکان: لبنان، بیروت

تصدقت شوم؛ الهی قربانت بروم، در این مدت که مبتلای به جدایی از آن نور چشم عزیز و قوت قلبم گردیدم متذکر شما هستم و صورت زیبایت در آئینه قلبم منقوش است. عزیزم امیدوارم خداوند شما را به‌سلامت و خوش در پناه خودش حفظ کند. [حالِ] من با هر شدتی باشد می‌گذرد ولی بحمدا... تاکنون هرچه پیش آمد خوش بوده و الآن در شهر زیبای بیروت هستم؛ حقیقتاً جای شما خالی است فقط برای تماشای شهر و دریا خیلی منظره خوش دارد. صد حیف که محبوب عزیزم همراه نیست که این منظره عالی به دل بچسبد.

در هر حال امشب شب دوم است که منتظر کشتی هستیم. از قرار معلوم و معروف یک کشتی فردا حرکت می‌کند ولی ماها که قدری دیر رسیدیم باید منتظر کشتی دیگر باشیم. عجالتاً تکلیف معلوم نیست.

امید است خداوند به عزت اجداد طاهرینم که همه حجاج را موفق کند به اتمام عمل، از این حیث قدری نگران هستیم ولی از حیث مزاج بحمدا... به سلامت، بلکه مزاجم بحمدا... مستقیم‌تر و بهتر است. خیلی سفر خوبی است جای شما خیلی خیلی خالی است. دلم برای پسرت قدری تنگ شده است. امید است هر دو به سلامت و سعادت در تحت مراقبت آن عزیز و محافظت خدای متعال باشند اگر به آقا و خانم‌ها کاغذی نوشتید سلام مرا برسانید. من از قِبَل همه نایب الزیاره هستم.

به خانم شمس آفاق سلام برسانید و به توسط ایشان به آقای دکتر سلام برسانید. به خاور سلطان و ربابه سلطان سلام برسانید.

صفحه مقابل را به آقای شیخ عبدالحسین بگویید برسانند.

ایام عمر و عزت مستدام. تصدقت، قربانت؛ روح ا...

از لابه‌لای نامه‌ها

برای فاطی

زمان: ۱۲ شهر رمضان المبارک ۱۴۰۴

مکان: تهران

بسم ا... الرحمن الرحیم

فاطی که ز من نامه عرفانی خواست / از مورچه‌ای تخت سلیمانی خواست

گویی نشنیده «ما عرفناک» از آنک به / جبریل از او نفخه رحمانی خواست

آخر پس از اصرار، مرا وادار کردی از آنچه قلبم ناآگاه است و از آن اجنبی هستم طوطی وار چند سطری بنویسم. و این در حالی است که ضعف پیری آنچه در چنته داشتم- هر چند ناچیز بود- به طاق نسیان سپرده و گرفتاری‌های ناگفتنی و نانوشتنی بر آن اضافه شده و کافی است که تاریخ این نوشتار بگویم تا معلوم شود در چه زمانی برای رد نکردن تقاضای تو شروع نمودم.

شنبه ۲۴ شعبان المعظم ۱۴۰۴- ۵ خرداد ۱۳۶۳- خوانندگان در این تاریخ ملاحظه کنند اوضاع جهان و ایران را. از کجا شروع کنم؟ بهتر آن است از فطرت باشد فِطْرَةَ ا... الّتی فَطَرَ النَّاسَ عَلَیْها لا تَبْدیلَ لِخَلْقِ ا... در اینجا به فطرت انسان‌ها بسنده کرده، گرچه این خاصّه خلقت است وَ انْ مِنْ شَیْءٍ الّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَ لکِنْ لا تَفْقَهُونَ تَسْبِیحَهُمْ همه گویند:

ما سمیعیم و بصیریم و هُشیم / با شما نامحرمان ما خامُشیم

مستند «بانو قدس ایران» درباره همسر حضرت امام (ره) در انتظار اکران است

از نگاه همسر

حکایت عاشقی

دانستن درباره زندگی عاشقانه یک مبارز و رهبر انقلابی بسیار وسوسه‌کننده است به خصوص اگر این مبارز، حضرت امام خمینی(ره) باشد که مهمترین انقلاب بزرگ قرن را رهبری کرده و به انجام رسانده است. این کنجکاوی چندان طولانی نخواهد شد چون برنامه‌ریزی‌ها برای اکران فیلم مستند «بانو قدس ایران» در حال انجام است. این فیلم درباره همسر امام خمینی(ره) است و به زندگی شخصی و عاشقانه امام و همسر ایشان پرداخته.

غلامعلی اصغریان مدیرعامل موسسه فرهنگی ایران عروج که تهیه‌کنندگی این مستند را برعهده داشته به جام جم خبر داده که به زودی تصمیم نهایی درباره اکران این فیلم گرفته خواهد شد و همین روزها رایزنی‌ها به نتیجه خواهد رسید. اصغریان ترجیح می‌دهد این فیلم به صورت واقعی در سینماها اکران شود و نه به صورت اینترنتی و نیز امیدوار است که به عنوان یک اثر مستند، اکران عمومی فیلم مورد استقبال قرار بگیرد.

مستند «بانو قدس ایران» عنوان برترین فیلم یازدهمین جشنواره بین‌المللی سینما حقیقت را دریافت کرده است.

درباره فیلم

نام فلیم: بانو قدس ایران

گونه: مستند

سال تولید: ۱۳۹۴

کارگردان: مصطفی رزاق کریمی

فیلمنامه: محمدرضا کریمی راد، مصطفی رزاق کریمی

تهیه‌کننده: موسسه فرهنگی - هنری عروج

خلاصه داستان: این فیلم مستند زندگی خدیجه ثقفی است که در خانواده‌ای مرفه به دنیا آمد و پرورش یافت. حضرت امام خمینی (ره) زمانی که ۸ سال از ورودشان به قم می‌گذشت، در ۲۷ سالگی با بانو ثقفی ازدواج کرد و این فیلم روایت بیش از ۶۰ سال زندگی مشترک امام (ره) و بانو خدیجه ثقفی است.

گفت و گو با کارگردان مستند «بانو قدس ایران»

به اندرونی امام رفتم

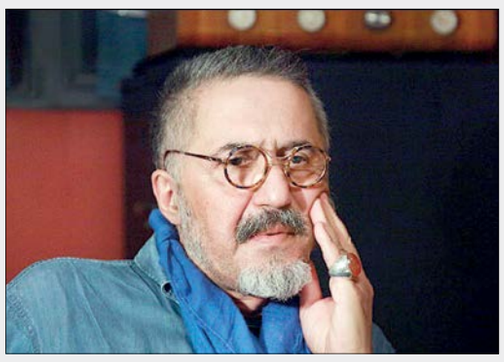

قرار شد فیلم مستندی درباره همسر حضرت امام خمینی(ره) ساخته شود. این تصمیم بیش از پنج سال پیش در موسسه عروج گرفته شده بود و چند کارگردان برای ساخت این فیلم انتخاب شدند. در نهایت قرعه به نام مصطفی رزاق‌کریمی افتاد و سعادت یارش شد تا وارد حریم خصوصی امام (ره) شود و یک اثر مستند از ناگفته‌ها و نادیده‌های زندگی ایشان بسازد. او درباره این مستند با جام جم گفت‌وگوی کوتاهی داشته که در ادامه می‌خوانید:

آقای رزاق‌کریمی، احتمالا فیلم شما درباره زندگی خانوادگی و عاشقانه ایشان اطلاعاتی در اختیار مخاطب قرار می‌دهد. همین طور است؟

بله. برای ساخت این فیلم تحقیقات مفصلی داشتیم و آنچه به تصویر کشیده شده روایت زندگی خانم خدیجه ثقفی همسر امام خمینی(ره) است اما به طور طبیعی وقتی به زندگی همسر ایشان پرداخته شود، اطلاعاتی درباره علاقه امام به همسرش، نگاهی که به زندگی مشترک داشته و دشواری‌هایی که از سر گذرانده‌اند، به مخاطب منتقل می‌شود.

گویا فیلم جنبه‌های کمتر شناخته شده‌ای از زندگی امام خمینی(ره) را به نمایش می‌گذارد.

در فیلم ناگفته‌هایی هست از مهر، عشق و محبتی که بین امام (ره) و همسر ایشان جاری بوده اما از آنجا که موضوع اصلی فیلم درباره همسر ایشان است، درباره نقش خانم در مدیریت خانه، همراهی با امام (ره) در روزهای سخت، تربیت فرزندان و حضور موثر ایشان در کنار امام خمینی(ه) را شاهد هستیم.

در این زندگی بخش‌هایی وجود دارد که شما را متاثر کرده باشد؟

بیش از ۶۰ سال زندگی مشترک و عشق و علاقه متقابل بین امام و همسرش قابل اعتناست. خانم ثقفی زندگی سختی را قبول کرده و دشواری‌های زیادی از سر گذرانده است از جمله این که همراه امام در نجف در خانه‌ای کوچک با امکاناتی محدود سر کرده در حالی که دمای هوا ۵۰ درجه سانتیگراد بود.

نقاط عطف مهمی در زندگی ایشان بوده که در فیلم به آنها پرداخته‌ایم. آنچه در این مستند خواهید دید شخصیت سیاسی امام نیست بلکه لطافت‌های زندگی مشترک ایشان، ارتباط امام با فرزندان و مراحل مختلف زندگی ایشان است.

بنابراین شما باید به منابع و اطلاعات بسیار شخصی از زندگی امام خمینی(ره) دسترسی پیدا کرده باشید؟

من اولین فیلمسازی هستم که به اندرونی امام وارد شدم، به اتاق‌های خانه ساده و بی‌تکلف امام(ره) رفتم و با همراهی بیت این فیلم مستند را ساختم. هر آنچه خواستم در اختیارم قرار داده شد با پرهیز از هرگونه اعمال سلیقه. همراهی دفتر نشر آثار امام خمینی (ره)، بیت امام و به‌خصوص حاج حسن آقا خمینی قابل تقدیر است، بسیار وقت گذاشتند و مرا از خودشان می‌دانستند.

حاصل این همراهی و همدلی کمک کرد بتوانیم به سلامت از گود دشواری که واردش شده بودیم، خارج شویم. امیدوارم این تنور، آورده‌ای برای مخاطبان داشته باشد و در اکران عمومی هم مورد توجه قرار بگیرد.

از نگاه شاعر

مثل حافظ، مثل سعدی

حضرت امام خمینی(ره) دیوان شعری دارد که خیلی از ما اگر نه تمام آن را ولی حتما اشعار زیادی از این دیوان را خوانده و بدون تردید حیرت کرده‌ایم از این که این مرد بزرگ عالم سیاست با آن خطابه‌های آتشین، سکوت‌های پرمعنا و اقتدار ذاتی چطور می‌توانسته شاعر باشد؛ آن هم شاعری که اشعار عاشقانه سروده است.

درباره اشعار امام خمینی(ره)، مطالعاتی صورت گرفته و شاعران متعددی از جمله رضا اسماعیلی درباره این اشعار مقالاتی نوشته‌اند. این بار سراغ شاعری جوان رفته‌ایم که متولد سال ۱۳۶۸ است و دانش‌آموخته رشته زبان و ادبیات فارسی تا مقطع دکتری. نگاه عارفه دهقانی درباره اشعار امام را در ادامه بخوانید:

عارفه دهقانی
دکترای ادبیات فارسی

دانش‌آموز بودم و دوران راهنمایی را می‌گذراندم که در میان کتاب‌های مادربزرگم دیوان امام خمینی(ره) را یافتم. بارها و بارها خواندمش و از انتهای کتاب که معنی لغات عرفانی اشعار امام را تشریح می‌کرد، واژه‌ای تازه آموختم و به کشف معنای اشعار پرداختم.

اولین واکنشم تحیر بود. در همان سال‌ها متعجب بودم از این که مبارزی نستوه، مردی چنین محکم و مقتدر چطور می‌تواند عاشقانه‌هایی به این اندازه لطیف بسراید!

حالا می‌دانم امام(ره) نه در شاعری بلکه در جنبه‌های دیگر زندگی هم یگانه بودند و متفاوت؛ در ورزش، در همسرداری و خیلی جنبه‌های دیگر.

امروز که شعرهای ایشان را دوباره می‌خوانم، رد مسیر مطالعاتی امام(ره) را در آنها جست‌وجو می‌کنم و به حافظ و سعدی می‌رسم. نشانه‌هایی از این دو نابغه شعر را در اشعار امام پیدا می‌کنم از جمله تکنیک‌های شعری و واژه‌های مشترک.

بی‌دلیل نیست که گاهی بعضی که کمتر شعر خوانده‌اند و شعر می‌شناسند در اولین مواجهه با اشعار امام خمینی(ره) گمان می‌کنند سروده‌ای از حافظ است. زبان شعری، اصطلاحات عرفانی و مضامین و محتوای اشعار ایشان بسیار به لسان‌الغیب شباهت دارد.

شاعرانگی بدون عیب حضرت امام خمینی(ره) به خصوص در رباعیاتش و در اشعاری که برای دخترشان فاطمه سروده، تحسین برانگیز است و رباعی‌های ایشان هم ضرب محکم و موثر دارند. از میان این رباعی‌ها یکی هست که بسیار توجهم را به خودش جلب کرده به خصوص بازی زیبایی که در مصرع آخر وجود دارد:

جمهوری ما نشانگر اسلام است / افکار پلید فتنه‌جویان خام است

ملت به ره خویش جلو می‌تازد / صدام به دست خویش در صد دام است

از اشعار امام(ره) پیداست که قالب‌های شعری را خوب می‌شناسند و به کمال از آنها بهره گرفته‌اند. تبحر ایشان در پیاده‌سازی این قالب‌ها از قدرت کلام و مطالعه بسیار حکایت دارد.

امیدوارم روزی کنگره‌ای برپا شود یا نشستی که به اشعار بنیانگذار انقلاب اسلامی ایران اختصاص داشته باشد و اندیشمندان و شعرشناسان، دیوان ایشان را تحلیل و برای مخاطب رمزگشایی کنند.